

18.10.2016 — 08.01.2017
60dB/16kHz BCN. Sents la violència?

60dB/16kHz
BCN. SENTS
LA VIOLÈNCIA

Coordinadors Montse Pijoan, Manuel Delgado i Bea Guijarro
Disseny sonor Cora Delgado
Disseny de l'exposició BESTIARIO

Santa Mònica, espai de violència

Aquest espai de cultura va ser un dia espai de violència, l'escenari d'un episodi de sang i devastació.

On sou ara era part d'un conjunt religiós format per aquest edifici, inicialment el convent agustí de Santa Mònica, i la parròquia de Sant Josep i Santa Mònica, al seu costat, com ara.

La tarda del dia 19 de juliol de 1936, poques hores després de l'aixecament militar amb el qual es va iniciar la Guerra Civil, l'església i les dependències parroquials que ocupaven l'ala nord d'aquest edifici —ja atacades durant la bullanga del 1835 i la Setmana Tràgica del 1909— van ser assaltades per milicians que asseguraven que els havien disparat des del campanar del temple. L'església, l'escola parroquial i la resta d'instal·lacions eclesials van ser saquejades i incendiades. Es van cremar obres d'art barroc importants, de Joaquim Juncosa, Francesc Guirró i Miquel Sala. A l'octubre del 1936, un decret municipal va ordenar l'enderroc de totes les esglésies aixecades amb posterioritat al 1851, entre les quals es trobava el que havia quedat de la de Sant Josep i Santa Mònica.

Aquella tarda de l'estiu del 1936, l'ancià ecònom de la parròquia, mossèn Francesc Molins, i el vicari, mossèn Xavier Nogueras, van ser detinguts a la rectoria. En el moment en què sortien de l'església per ser interrogats, la multitud aplegada a les portes es va abalçar a sobre d'ells i els va linxar a ganivetades. El rector va quedar mort a les portes de l'església, i el seu coadjutor, al peu d'un dels plataners de la Rambla, al davant mateix del lloc on sou ara. Els seus cossos van trigar dies a ser retirats.

60 dB / 16 kHz. BCN. Sents la violència?

«60 dB / 16 kHz. BCN. Sents la violència?» és una exposició col·lectiva de caràcter documental que vol reflexionar al voltant d'algunes formes de violència no explícita que succeeixen en una ciutat com Barcelona. Els materials que componen la mostra són el resultat de recerques artístiques i antropològiques, així com de l'experiència de diverses organitzacions activistes.

Els elements de l'exposició tenen en comú que remeten a formes d'imposició per la força que solen passar desapercebudes com a violència perquè apareixen dissoltes en la vida quotidiana de tots nosaltres i s'acaben confonent amb allò que anomenem *normalitat*.

El fil conductor que uneix les diverses unitats de la mostra és acústic. Un brunzit constant, gairebé inaudible, acompanya els visitants al llarg de l'exposició. Durant el recorregut, aquests són convidats a parar l'orella per escoltar sons que els arriben de manera assídua un dia qualsevol, i se'ls fa notar fins a quin punt aquests sons indiquen formes de violència. Al final de la mostra, aquest so ambient acaba convertit en un estrèpit: el d'una societat en la qual la normalitat és violència.

«60 dB / 16 kHz». 60 decibels és una unitat de so que correspon a l'aglomeració ordinària de gent al carrer, al soroll de la ciutat. 16 quilohertzs correspon a un to agut de freqüència, inaudible. El subtítol de l'exposició —«**Sents la violència?**»— juga amb el doble sentit del verb català *sentir* i les seves accepcions d'*escoltar* i, també, de *notar* o *percebre*.

S'expressa així la idea central de l'exposició: la violència no és una excepció ni un accident. Al contrari, és com una mena d'atmosfera sonora contínua, que no sentim perquè hi som a dins. En paral·lel a l'exposició, es desenvoluparà un cicle de conferències i documentals que tindrà lloc a l'Arts Santa Mònica els dimecres 19 i 26 d'octubre, els dijous 3, 10 i 24 de novembre, i el dijous 22 de desembre.

Benvinguts a 60 dB / 16 kHz de violències a la ciutat de Barcelona!

Hi ha moltes formes de violència, però no les sentis.

Que no les sentis no vol dir que no existeixin.

Que no les sentis no vol dir que no les pateixis.

A la pel·lícula *El final de la violència*, dirigida per Wim Wenders i estrenada el 1997, el primer que sentim és una veu en off que pronuncia dues paraules: «Defineix *violència*». El requeriment que se'ns fa és pertinent. Els diccionaris solen definir *violència* com a «ús deliberat de la força per obligar algú a fer o deixar de fer alguna cosa». Si fóssim congruents amb aquesta definició, hi hauria moltes situacions i conductes a les quals es podria aplicar el qualificatiu *violent*; però en la pràctica només s'utilitza per etiquetar-ne algunes.

Per exemple, hi ha violència urbana, però no «violència rural», de manera que es dona a entendre que les ciutats són per definició violentes. Igual pel que fa a la violència juvenil. No existeix la «violència senil» o la «violència quarantina», la qual cosa insinua que els joves són violents perquè són joves. Es parla de «violència simbòlica» o «violència psicològica», però... no haurien d'aplicar aquest concepte a totes les coaccions que tenen lloc a la feina, a l'escola, a la llar o en la vida quotidiana de qualsevol de nosaltres? Quan es parla de «violència de gènere» en singular, el que es diu és que hi ha un sol gènere i que és violent? Quant costa la violència que no és «gratuïta»? Per què la policia no utilitza mai la violència, sinó la força? És cert que tu no ets violent —els violents són sempre els altres—, però una part molt important dels teus impostos es destina a despeses militars, és a dir, a pagar armes i les persones que les usen. Hi ha una violència de la qual parlen les notícies i que justifica tota mena d'accions policials i jurídiques.

És la violència «criminal», mostrada pels mitjans de comunicació de manera melodramàtica, escandalosa, espectacular, per indicar la presència alarmant d'una substància perillosa que, excepcionalment, irromp en la realitat com un cos estrany i aliè. Parlem aleshores de «violència desfermada» per referir-nos a l'alliberament inesperat d'una mena d'energia salvatge que ha de romandre lligada i sota custòdia.

El que aquesta violència espectacular i mostrada com a inacceptable fa és ocultar-nos altres formes de violència. D'una banda, la violència institucional, la que s'exerceix a l'empara de les lleis i que apliquen de manera asèptica els funcionaris que compleixen el seu deure. De l'altra, una immensitat de violències «menors» que componen bona part de les relacions laborals, administratives, familiars, educatives, de parella, entre suposats amics, etc. Són aquestes incomptables intimidacions, imposicions i amenaces les que, en conjunt, configuren una mena de líquid amniòtic en el qual estem permanentment submergits i que anomenem *normalitat*.

Aquest és el missatge que vol fer arribar l'exposició. La violència és el mitjà que permet a uns éssers humans dominar-ne d'altres més febles o menys poderosos que ells. És la matèria primera que fa possibles totes les formes de submissió, aquelles que, a tots, algunes o moltes vegades, ens han fet abaixar el cap i acceptar el que és injust. És aquest soroll sord i constant que ens acompanya constantment i que només percebem si, tal com ens convida l'exposició, ens aturem i parem l'oïda per sentir-lo.

La forma més brutal de violència que pot patir una ciutat és la d'un bombardeig

LA FORMA més brutal de violència que pot patir una ciutat és la d'un bombardeig. L'especulació immobiliària, però, produeix el mateix paisatge de runa i devastació. Necessita demolir i assolar, és a dir, generar solars allà on hi havia habitatges, fàbriques, mercats, escoles. També depreda espais que van ser de natura.

El negoci de la construcció és violència, una colossal arma de destrucció massiva.

Això que sents no és un bombardeig, però destrueix barris i ciutats.

PROJECTE:

Sang i merda al barri del Raval

Autors: Miquel Fernández, Andrés Antebi,
Pablo González

Tot segell de tinta sobre un document és una marca al foc

NO ES QUE l'Estat administri la violència: és l'Estat el que funciona com un gran dispositiu de violència, una màquina de distribuir impresos que t'imposen per la força qui i què ets i a què tens dret.

Hi ha una violència de paper, una violència que arxiva, ordena, designa, enumera i anomena. La burocràcia és violència impresa.

Tota llista és un acte de violència. Exclou i inclou. Tot a la teva vida depèn de figurar o no en una. Tota llista és una llista negra per als qui hi són o per als qui no hi són.

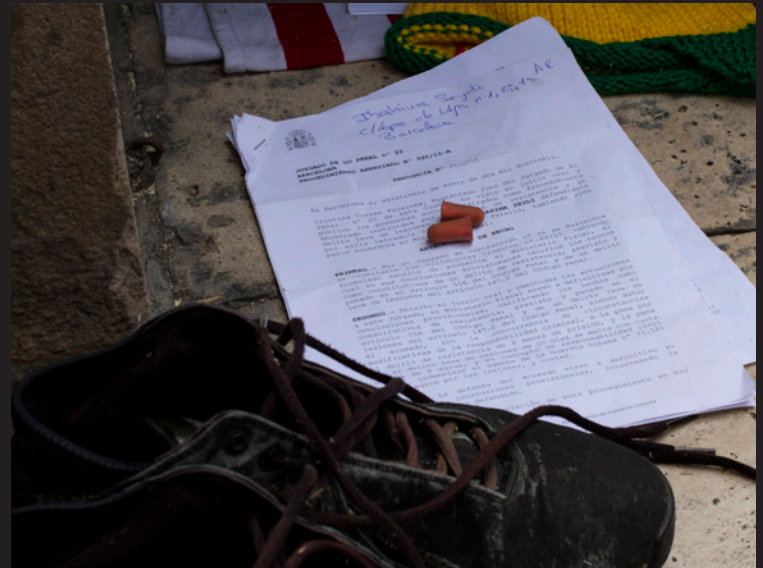
Tot segell de tinta sobre un document és una marca al foc.

Així sona la violència administrativa.

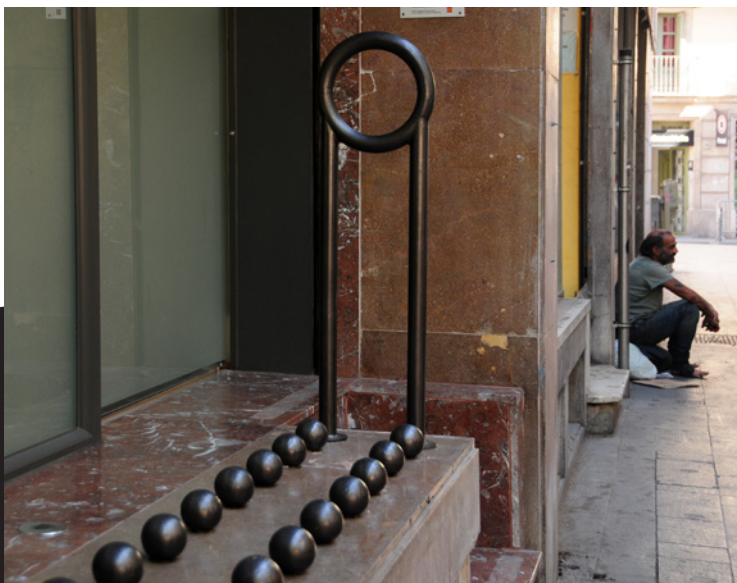
PROJECTE:

Devenir documento

Autor: Juan Pablo Caicedo

Fotomovimiento

Fotomovimiento

Volent que el carrer sigui un lloc de pas, no de trobada

L'ESPAI també pateix formes subtils de violència. Així, en una ciutat, l'arquitecte, l'urbanista i el creador de mobiliari urbà intenten imposar a l'espai urbà usos i significats. Acoten, marquen, ordenen, assignen els espais, atribueixen funcions, posen noms, defineixen límits, sembren monuments...

Els dissenyadors de ciutats distribueixen formes i elements que busquen assossegat l'espai urbà, fer-lo tranquil, previsible, controlable... Voldrien que els llocs públics fossin només espais travessats per gent que va i torna de treballar o de consumir, que saben què han de fer i què han de sentir quan ho fan. Qualsevol altre ús o valor que no sigui l'imposat sempre serà inconvenient.

Volent que el carrer sigui un lloc de pas, no de trobada.

El que volen evitar és que a la ciutat se senti això.

PROJECTES:

Neoromàntica clàssica Barcelona

Autora: Marta Rosell Chust

_Reservat

Autores: Arantxa Vallés Cardona, Georgina Sedano García, Marta Rosell Chust

Totes les injustícies són violència, i és impossible enumerar-les totes

HI HA dos tipus de violència.

D'una banda, hi ha una violència que pot ser enumerada. Són els «actes violents» dels quals de vegades parla la premsa: homicidis, violacions, atemptats, robatoris, agressions. Regularment, les estadístiques oficials parlen d'aquesta violència, de la qual s'ofereixen dades, còmputos, percentatges, índexs. En diuen «violència criminal».

Però, a més d'aquesta violència de la qual s'ofereixen xifres, hi ha una violència incomptable de la qual no parla cap estadística. La constitueixen la massa innumerable de vexacions, maltractes, insults, ofenses, arbitrarietats, burles i escarnis que rebem i que potser infligim a d'altres. No és criminal, perquè la injustícia sol ser perfectament legal.

Totes les injustícies són violència, i és impossible enumerar-les totes.

PROJECTES:

La violència és innumerable

Autor: Estadístiques de l'Ajuntament de Barcelona

Diccionari incomplet: Guia per al reconeixement de comportaments violents

Autora: Amparo Huertas Bailén, InCom-UAB (Institut de la Comunicació – Universitat Autònoma de Barcelona) Col·laboradores: Maria Luna i Montserrat Santamarina

Fotomovimiento

La dominació té els seus simulacres

LA DOMINACIÓ té els seus simulacres. Les bromes, els acudits, certs comentaris, nombrosos costums aparentment irrellevants revelen relacions de poder i subordinació.

Per exemple, totes les danses tradicionals que impliquen emparellament, o tots els balls de saló, són models de subordinació. Un cos, pràcticament sempre el de l'home, obliga l'altre a fer alguna cosa i li fa entendre «qui mana».

Quan veus ballar un vals, una jota, una polca, un pasdoble, un txa-txa-txa, un ritme de *swing*..., si t'hi fixes, la música que sona és aquesta.

PROJECTES:

Carmen

Autors: Btihaj Ajana, Beth Anderson, Francesca Romana Degl'Innocenti, John English, Tom Garner, Roisín Gorman, Leanne Hayman, James Moorby, Adam Reid Palmer, Holly Sexton, Roger Vinós, Samantha Wallace, Asya Zuyeva. Producció: OTOXO Productions

#ICSI In Vitro

Autora: Associació Ombra
(art, pensament i gènere)

Fotomovimiento

Una de les formes elementals de violència és el prejudici

UNA DE LES formes elementals de violència és el prejudici.

El prejudici considera justificat excloure, segregar, discriminar, marginar, negar drets, perseguir, castigar o, fins i tot, en un cas extrem, exterminar certes persones no pel que fan, sinó pel que són o se suposa que són.

El prejudici estigmatitza determinats individus en funció del que es pensa o es diu d'ells, i la realitat no hi pot fer res per desmentir-ho. Tan gran és la força del prejudici.

Així, hi ha persones que, quan veuen pel carrer una dona vestida amb roba musulmana, el que senten és això.

PROJECTE:

Revelades

Autores: Amparo Huertas Bailén, Maria Luna i Montserrat Santamarina, Grup Internacional d'Estudis sobre Comunicació i Cultura, InCom-UAB (Institut de la Comunicació – Universitat Autònoma de Barcelona)

En urbanisme, *reformar* sol voler dir 'expulsar'

Fotomovimiento

ES PARLA de violència urbana, però quasi mai de violència urbanística.

En urbanisme, *reformar* sol voler dir 'expulsar'. Quasi sempre, rehabilitar un barri és inhabilitar els qui van ser els seus veïns. Quan els planificadors decideixen transformar un barri, on va a parar la gent que hi vivia?

Perquè, en efecte, la gent «viu» a casa seva i, per tant, destruir una casa és destruir la vida d'aquells que hi viuen.

Així se sentia la vida en un barri abans de la seva destrucció. De vegades, el que queda després de la violència és el silenci de la vida.

PROJECTE:

La ciutat horitzontal

Autors: Stefano Portelli, Sandra Capdevila
Sardaña

La violència és un recurs en mans exclusives d'especialistes

A LA NOSTRA societat, la violència és un recurs a mans exclusives d'especialistes entrenats i autoritzats per utilitzar-la.

Aquests professionals que exerceixen la prerrogativa de poder agredir d'altres són els militars, i les anomenades *forces i cossos de seguretat de l'Estat*, que tenen permís per colpejar, maltractar, vexar i, fins i tot en casos extrems degudament justificats, matar d'altres. No usen mai la violència, sinó la força.

La força és «bona»; la violència, «dolenta». Però totes dues són idèntiques, ja que consisteixen a fer mal a algú.

De vegades, aquest so pot ser l'inici d'un malson.

PROJECTE:

La violència de ser activista

Autors: Gerardo Ariza, Mariana Huidobro, Ester Quintana

Fotomovimiento

Tot model és sempre violent contra allò que no s'hi adequa

TOT MODEL és sempre violent contra allò que no s'hi adequa. Tot model modela, i castiga qui no pot o no es deixa modelar.

Un model de ciutat exclou, expulsa, manté a ratlla, amaga, esborra... qualsevol cosa que pugui fer lleig a l'aparador que vol ser: la misèria, la desigualtat, la injustícia, el descontentament... fins i tot la passió.

En una ciutat model, tot el que se n'aparta és brutícia.

En una ciutat model, cada cop que sentis això, pensa no de què, sinó de qui, s'està fent neteja en realitat.

PROJECTES:

Barcelona™

Autor: Barcelona Mata

Ciutat d'excepció

Autor: Barcelona Mata

Fotomovimiento

Aquest gran sistema de guaita no deixa mai de mirar a través de càmeres

LES NORMATIVES que regulen l'activitat al carrer semblen orientades a fer que tothom es comporti d'una manera cívica. En la pràctica, però, serveixen per castigar tota mena d'expressions de pobresa, marginació o protesta, que ara reben un nom: *incivisme*.

Per tal de prevenir no tan sols el delicte, sinó tota desviació de la norma, es desplega un gran dispositiu de vigilància permanent que no perd de vista res del que passa a la ciutat.

Aquest gran sistema de guaita no deixa mai de mirar a través de càmeres distribuïdes per tot arreu, però també s'ocupa de fer-se sentir cada cop que es produeix una transgressió.

Així sona.

PROJECTE:

Cartografia carnal de la resistència

Autora: Lívia Motterle

Fotomovimiento

El primer acte de violència del qual som víctimes el patim en el moment mateix de néixer

EL PRIMER acte de violència del qual som víctimes el patim en el moment mateix de néixer. Es diu *identitat*.

Un nom i un gènere. Nen o nena. Després vindran altres identitats que no hem triat –classe social, nacionalitat, ètnia, immigrant o nadiu... – i d'altres que escollirem sovint determinats per l'entorn –religió, gustos culturals, orientació sexual, ideologia, preferències esportives... En tots els casos, haurem de ser el que creiem o ens diuen que som, i no voldrem o no ens deixaran escapar.

Cada compartiment classificatori podrà ser una presó de la qual no voldrem o no ens deixaran sortir.

Tota ambigüitat serà considerada una transgressió.

Tots vivim entre els murs de la nostra identitat

Fotomovimiento

PROJECTE:

TRANSgressió entre reixes

Autors: Alan, David Urra

Un estranger amb diners no és mai un immigrant

HI HA paraules violentes.

Immigrant és una paraula violenta, una denominació d'origen que no s'aplica a la gent que ha arribat de fora, sinó només a sectors socials dels quals es vol indicar la condició d'explotables o exclòïbles.

Un estranger amb diners no és mai un immigrant; un nadiu pobre sol ser un immigrant «de tercera o quarta generació», com si ja hagués nascut immigrant.

Un immigrant és algú a qui se li nega el dret d'arribar a la ciutat i a qui es condemna a morir en l'intent.

Quan siguis a la platja i sentis aquest so, recorda que és el d'una gegantesca fossa comuna.

PROJECTES:

Arxiu il·lustrat de l'odi

Autors: Toni Arnau. RUIDO Photo

Uve invertida

Autora: Esmeralda G. Morales

Fotomovimiento

Participen a l'exposició

Universitat Autònoma de Barcelona (UAB).
Departament de Sociologia.
Miquel Fernández.

Observatori de la Vida Quotidiana (OVQ). Andrés Antebi, Pablo González.

Juan Pablo Caicedo i Sara Roig.

Arantxa Vallés Cardona,
Georgina Sedano Garcia
i Marta Rosell Chust.

Universitat Autònoma de Barcelona. Institut de la Comunicació (InCom-UAB).
Amparo Huertas Bailén, Maria Luna i Montserrat Santamarina.

OTOXO Productions. Btihaj Ajana, Beth Anderson, Francesca Romana Degl'Innocenti, John English, Tom Garner, Roisín Gorman, Leanne Hayman, James Moorby, Adam Reid Palmer, Holly Sexton, Roger Vinós, Samantha Wallace, Asya Zuyeva.

Associació OMBRA. Anna Monge, Laia Huguet i Marisa Paituvi.

Universitat de Roma La Sapienza. Institut Català d'Antropologia Stefano Portelli i Sandra Capdevila Sardaña.

Gerardo Ariza, Mariana Huidobro, Ester Quintana, activistes.

NOVACT. Institut Internacional per a l'Acció Noviolenta. Thais Bonilla, Felip Daza i Alys Samson.

Col·lectiu Barcelona Mata. Júlia Salvador Palau, Ricardo Padín Terré i Toni Merino Gómez.

Universitat de Barcelona. Departament d'Antropologia. Livia Motterle.

Associació Catalana per a la Integració de persones Homosexuals, Bisexuals i Transexuals Immigrants (ACATHI). Alan, David Urra.

RUIDO Photo. Toni Arnau.

Universitat de Barcelona (UB). Programa de doctorat Estudis lingüístics, literaris i culturals. Esmeralda G. Morales.

Arts Santa Mònica

Direcció

Director: Jaume Reus.

Exposicions

Coordinació general: Fina Duran Riu.

Edicions: Cinta Massip.

Direcció tècnica: Xavier Roca.

Activitats

Coordinació general: Marta Garcia.

Relacions externes: Alicia González.

Coordinació audiovisual: Lorena Louit.

Àrea tècnica: Eulàlia Garcia.

Administració.

Responsable de gestió: Cristina Güell.

Àrea d'exposicions: Mònica Garcia Bo.

Secretaria de direcció: Chus Couso.

Comunicació

Coordinació general: Jordi Miras Llopart.

Web i xarxes socials: Luis Villalón Camacho.

Difusió: Juanjo Gutiérrez.

Exposició

Coordinadors: Montse Pijoan, Manuel Delgado i Bea Guijarro.

Direcció artística i muntatge: BESTIARIO.

Disseny de l'exposició: Federico Ortiz.

Disseny gràfic: Joaquín Rodríguez Sala.

Coordinació de continguts: Guillermo Aguirre.

Disseny sonor: Cora Delgado.

Disseny gràfic de la publicació: Estela Ibarz.

Fotografia: Fotomovimiento.

Tècnic audiovisual: Jokin Buesa de Lavinia New Media.

Agraïments

A tot l'equip de l'Arts Santa Mònica pel seu acompanyament, especialment al Jaume per aquesta iniciativa, i a la Fina, la Cinta, el Xavi i el Jokin pel seu suport i treball. Bru Aguiló Vidal. Laia Pellicer, que presentarà el documental *OKULO* a la taula rodona del 24 de novembre. Universitat de Barcelona. Màster de creació i producció artística. Mario Peinazo. RUIDO Photo. Laia Gómez, Pau Coll i Edu Poncés. Fundació Fòrum Universal de les Cultures. Caplletra. Grundig-Loop per la cessió de pantalles.

Arts Santa Mònica

Centre de la creativitat
La Rambla, 7
08002 Barcelona
T 935 671 110
artssantamonica.gencat.cat

Entrada lliure
De dimarts a dissabte, d'11 a 21 h
Diumenges i festius, d'11 a 17 h
Dilluns tancat

Visites guiades sense inscripció prèvia
Dissabtes a les 18 h i diumenges a les 12 h

Contacte:
T 935 671 110
coordinacioasm@magmacultura.com

Disseny: Estela Ibarz

B 21E17-2016

Hi participen

Fotomovimiento

OBSERVATORI
DE LA VIDA
QUOTIDIANA

inCOM UNB

Institut de la Comunicació
Universitat Autònoma de Barcelona

Art Pensament Cèntric

Institut Internacional
per a l'Acció Noviolenta

Hi col·labora

FOR A GOOD REASON
GRUNDIG

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

SANTAMÒNICA